

“Ik wil leven tot mijn batterij leeg is.”
Ervaringsdeskundigen van intrafamiliaal geweld getuigen

Inhoudsopgave

Inleiding.....	1
"Ik zie onze toekomst rooskleurig tegemoet."	2
"Een schijnhuwelijk? Zoiets overkomt mij nooit."	5
"Veilig Thuis deed me inzien dat ik het recht heb om hier te blijven."	7
"Ik wil de cirkel van geweld doorbreken."	9
"Ik heb rust gevonden."	12
"Ik ben klaar voor een nieuw hoofdstuk."	14
"Hij twijfelde aan mijn capaciteiten als moeder."	17
"Ik geef de tweede keer een moeder af, dit keer die van m'n eigen kinderen."	20
"Ik ben trots op mezelf omdat ik hulp heb gezocht."	22
"Mijn kinderen en ik leven niet langer in angst."	24
"Ik wil leven tot mijn batterij leeg is."	26

Inleiding

In het najaar van 2017 gaven we de opdracht aan studenten Journalistiek van de Artesis Plantijn-Hogeschool om enkele cliënten van Veilig Thuis te interviewen. De studenten namen deze opdracht met veel enthousiasme aan en wisten enkele mooie verhalen op te tekenen.

De interviews zijn boeiende getuigenissen geworden van mensen die op een bepaald moment beseften dat het zo niet verder kon. Die beslisten om het roer om te gooien en daarvoor de hulp van Veilig Thuis inriepen. Door deze beslissing is nu, ook voor hen en hun kinderen, een stabiele en rustige toekomst weggelegd.

We willen zowel de cliënten als de studenten bedanken voor hun hulp.

Noot: alle namen in dit document zijn, omwille van privacy- en veiligheidsredenen, fictief.

"Ik zie onze toekomst rooskleurig tegemoet."

Elsa koestert geen wrok tegen haar ex-man

Elsa (40) was tien jaar getrouwd met haar ex-man. Samen hebben ze drie kinderen, Elsa heeft nog een kind uit een vroegere relatie. Voor de buitenwereld leken zij een modelgezin, maar binnenshuis kreeg Elsa rake klappen. Toen haar man haar een keer bewusteloos sloeg, besloot ze hem te verlaten. Met de hulp van Veilig Thuis woont ze nu samen met haar kinderen.

De problemen in het huwelijk van Elsa slopen er geleidelijk in. "In het begin was hij een fantastische echtgenoot en hij was lief voor de kinderen. De momenten dat hij jaloers was of geld nodig had om zijn gokverslaving te financieren, veranderde hij en sloeg hij me. Hoewel de mishandelingen erger en erger werden, durfde ik geen stappen te ondernemen, tot ik besepte dat ik mijn eigen baas ben. Dankzij de tussenkomst van Veilig Thuis heb ik uiteindelijk de knoop doorgehakt en ben ik weggegaan."

Slachtofferhulp

Elsa had in de eerste plaats contact met *Slachtofferhulp*. "Zij zeiden me dat ik hem moest vertellen dat ik bij hem wegging. Maar dat was makkelijker gezegd dan gedaan. Ik denk dat mijn woorden niet krachtig genoeg waren om aan te tonen hoe bang ik was. Ik kom over als een sterke en zelfverzekerde vrouw. Daardoor had Slachtofferhulp niet door hoe erg de mishandelingen waren. Daarbij ging ik nog dagelijks naar mijn werk met een glimlach op mijn gezicht."

Slachtofferhulp besloot CO3 in te schakelen, waar Elsa in contact kwam met haar huidige begeleidster Taïs. "Vanaf toen raakte alles in een stroomversnelling. Zij vertelden mijn ex-man dat hij mij een weekend de tijd moest geven om te verhuizen. Vlak ervoor had ik namelijk een appartementje voor mezelf en mijn kinderen gevonden. Onder politiebegeleiding heb ik toen een paar spullen kunnen nemen. Ik ben nu drie maanden bij hem weg. Voor mijn veiligheid en die van mijn kinderen weet hij niet waar we nu wonen."

Rechtszaak om zoontje

"Helaas ben ik niet kunnen vluchten met al mijn vier kinderen. Hij heeft mijn zoontje gehouden. Die wil hij niet aan mij teruggeven en hij woont al bijna drie maanden bij zijn vader. Mijn zoontje zie ik nu af en toe heel kort als ik de andere kinderen naar school breng. Tijdens een eerdere rechtszaak heeft de rechter mij alle vier de kinderen toegewezen. Inmiddels ben ik een nieuwe rechtszaak gestart tegen mijn ex-man om mijn zoontje terug te krijgen. Het is nu nog even afwachten wanneer de rechtszaak voorkomt. Ik hoop dat dit gauw gebeurt zodat ik in alle rust met al mijn kinderen kan voortleven."

"Het ergste van alles vind ik dat mijn kinderen alle ellende hebben moeten aanzien. Ik smeekte mijn ex-man daarom vaak om de kinderen niets te laten merken zodat we ze toch een onbezorgde jeugd konden geven. Door mijn kinderen leef ik nog. Er zijn momenten geweest dat mijn ex-man met volle whiskyflessen op mijn hoofd sloeg. Als de kinderen ertussen sprongen, stopte hij met mij te slaan. Een keer heeft hij zo mijn oudste dochter geraakt".

Het huwelijk is Elsa en haar kinderen niet in de koude kleren gaan zitten. "Helaas merk ik wel de impact van de situatie bij mijn kinderen. Zo zegt mijn oudste dochter dat ze graag kinderen wil maar dat ze die alleen wil opvoeden. Na zulke slechte ervaringen met haar vader wilt ze later geen man meer in haar leven."

Geen wrok

Toch koestert ze geen wrok tegen haar ex-man. "Ondanks alle ellende die ik met mijn ex-man heb meegemaakt, ben ik er nog altijd van overtuigd dat hij ook goede kanten heeft. Door zijn alcohol- en wietgebruik veranderde hij soms in een monster. Ik zal daarom ook nooit een slecht woord over hem laten vallen in het bijzijn van mijn kinderen. Hij is en blijft hun vader".

"Mijn kinderen en ik gaan nu met een gerust hart naar bed en we staan zorgeloos op. Er heerst geen angstcultuur meer in huis zoals vroeger. Toen waren de kinderen telkens bang om iets verkeerd te doen. Ik zie dat ze weer helemaal opbloeien en alles doen wat kinderen horen te doen, zoals spelletjes spelen en muziek luisteren. Ook lachen ze weer en zijn ze

vrolijk. Ze kunnen kortom weer kind zijn. Ik zie onze toekomst rooskleurig tegemoet".

“Een schijnhuwelijk? Zoiets overkomt mij nooit.”

Fernanda (34) nam haar leven terug in handen.

De Portugese Fernanda trouwde in 2003 in Portugal. Na vier jaar vol emotioneel, fysiek en financieel geweld, stapte ze naar de politie. Ondertussen is ze gescheiden en heeft ze een nieuwe vriend. “We zijn een jaar samen en hij gaat heel goed met mijn twee zoontjes om”, vertelt ze.

“Toen ik mijn ex-man in Portugal leerde kennen was ik zeventien en een echte dromer. Hij was van Indiase afkomst en wilde niets liever dan met me trouwen. Van zodra we getrouwd waren wilde hij naar België verhuizen. Ik stemde in, want hij kende daar mensen en we zouden meer geld kunnen verdienen. Zodra hij de Portugese nationaliteit had ging zijn gedrag van kwaad naar erger. Ik merkte de eerste veranderingen in zijn gedragingen niet echt, omdat ik nooit een liefdevolle relatie had gekend. Tot mijn achttiende heb ik altijd bij mijn oma gewoond, omdat mijn moeder niet voor me kon zorgen. Ik heb een Afrikaanse vader en een Portugese moeder. Vanwege mijn getinte huid mocht ik nooit samen met haar eten en moest ik haar voeten wassen. Ze sloeg me dagelijks. Toen mijn ex-man me voor de eerste keer sloeg, dacht ik dat ik van geluk mocht spreken dat het maar om de maand gebeurde.”

De escalatie

“In november 2016 vertrok hij zonder reden vanuit België naar Canada. De auto van mijn werk had hij verkocht en ook het geld waarvoor ik gewerkt had, had hij meegenomen. Ik had niets meer en moest helemaal opnieuw beginnen. Toch aarzelde ik geen seconde om naar de politie te stappen. Dit was mijn kans. Ik wilde al langere tijd naar de politie stappen, maar hij was er altijd om me in de gaten te houden. In diezelfde periode vroeg ik ook de scheiding aan.”

“Op 25 februari 2017 stond hij ineens terug voor mijn deur. Hij eiste de kinderen te zien en bij mij te kunnen blijven slapen. De kinderen waren zo blij om hem te zien dat ik toestemde. Hij mocht een paar nachten blijven slapen en ik zou de politie niet bellen. In die drie dagen dat hij bij ons verbleef, controleerde hij alles wat ik deed. Toen ik hem op dag drie niet wilde

zeggen van wie ik een bericht kreeg, ging hij door het lint. Hij sneed uiteindelijk zijn eigen vingertop eraf en gooide die naar de kinderen. Toen was voor mij de maat vol. Ik belde opnieuw de politie.”

De situatie nu

“Momenteel leeft mijn ex-man als voortvluchtige in India. Hij is daar ondertussen opnieuw getrouwd met een achttienjarig meisje. Toen ik het nieuws hoorde, was ik opgelucht. Misschien laat hij ons nu met rust.”

“Verder ben ik alles kwijt geraakt, maar toch ben ik sterker dan ooit tevoren. Ik heb opnieuw werk, een dak boven mijn hoofd en het belangrijkste: mijn kinderen zijn veilig. Of ik nooit meer iets zal horen van mijn ex-man weet ik niet. Wij zijn in ieder geval verhuisd naar een veilige plaats waar hij ons niet kan vinden. Ik merk aan de schoolresultaten van de kinderen dat het met hen de goede kant op gaat. De jongste heeft steeds minder nachtmerries en voelt zich veilig en geborgen. De oudste vraagt af en toe nog wel naar zijn papa. Beiden gaan ze naar een psychologe. Als mijn kinderen willen praten over de gebeurtenissen, dan praat ik met hen. Maar ik push hen niet.”

“Ik heb op dit moment een nieuwe vriend. Na alles wat ik heb meegemaakt dacht ik nooit nog liefde te vinden. Hij kent het volledige verhaal van mij en mijn ex-man. Mijn zoontjes zien hem als een vaderfiguur, maar hij wil niet tussen hen en hun echte papa in staan. Dat kan ik alleen maar respecteren. Of ik ooit nog ga trouwen met hem wil ik niet uitsluiten. Dat is zeker en vast mogelijk in de toekomst. Gewoon altijd positief denken, dat is de boodschap.”

“Veilig Thuis deed me inzien dat ik het recht heb om hier te blijven.”

Salima werd thuis opgesloten door haar, ondertussen, ex-man. Buiten haar kinderen had ze niets of niemand in België. Zelf vond ze de moed om naar de politie te stappen. Zo maakte ze een einde aan jaren van psychisch, fysiek en financieel geweld.

“Toen ik terugkwam van Spanje met mijn zoon, zag hij zijn papa. Hij liep enthousiast naar zijn vader, maar die had er geen zin in en verkocht zijn kind een trap. De politie zag dat en vroeg: ‘is dit uw zoon?’ Hij antwoordde zonder enige emotie: ‘Neen.’” Wanneer je als peuter niet erkend wordt door je eigen vader, ontwikkel je trauma’s”.

“Ondertussen gaat het beter met hem. Nu hij een veilige leefomgeving heeft, kan hij tot rust komen. Maar zodra hij het woord ‘papa’ hoort, panikeert hij: ‘ik heb geen vader, hij is dood’. Ook met mijn andere kinderen kan ik nog altijd niet praten over de gebeurtenissen.”

Kleurrijke toekomst

Salima heeft haar moed bij elkaar geraapt en naar de politie gebeld toen haar man gewelddadig werd. Die hielp haar met het opstellen van een proces verbaal en verwees haar door naar het OCMW. Van daaruit kwam ze terecht bij Veilig Thuis.”

“Mijn begeleidster bij Veilig Thuis, Hajar, heeft mij zo hard gesteund en gemotiveerd. Veilig Thuis deed me inzien dat ik het recht heb om hier te blijven en mijn kinderen op te voeden.” Stap voor stap kleurt Salima haar toekomst in. Ze is op weg naar geluk. Eind maart begon ze te werken. “Ik heb een contract van zes maanden in de kinderopvang. Mijn prioriteiten liggen nu bij het behalen van een rijbewijs en het uitvoeren van mijn job. Later hoop ik een eigen auto te kunnen kopen. Ik wil ook mijn Nederlandse lessen blijven volgen.”

Nieuwe start

“We hebben allemaal de kracht gekregen van god om zaken te vergeten. Maar ik zal of wil Hajar van Veilig Thuis nooit vergeten. Er zal altijd wel een link zijn met de gebeurtenissen in het verleden. Wanneer ik daar te veel aan terugdenk of me depressief voel, neem ik contact op met Hajar. Zij spreekt mij dan moed in. Ik heb nu opnieuw zin in het leven.”

“Voor een nieuwe relatie ben ik nog niet klaar. De angst zit nog te veel in mij.” Alle liefde gaat nu naar mijn kinderen. Ondertussen bouwt Salima haar leven verder op. “Ik geniet van simpele dingen als een wandeling in het park. Zo krijg ik niet alleen frisse lucht, het voelt ook aan als loslaten, en klaarmaken voor een nieuwe start. Ik ben zelfstandig nu.”

“Ik wil de cirkel van geweld doorbreken.”

Deborah koos na jaren van geweld voor zichzelf en haar dochter.

Deborah is nog maar 28 jaar, maar heeft al een hele weg afgelegd. Sinds haar kindertijd zit ze in een vicieuze cirkel van huiselijk geweld. Als volwassene gaf ze haar schizofrene man, de vader van haar dochtertje, ontelbare kansen. Uiteindelijk brak ze met hem.

Als kind zag ze veel geweld thuis. Haar vader was alcoholist en sloeg haar moeder. Later bracht een stiefvader nieuwe hoop maar ook hij begon al snel zijn stiefkinderen te slaan. Op haar veertiende liep ze thuis weg, zonder diploma en nog niet volwassen genoeg om op eigen benen te staan. Ze trok in bij haar nichtje en vond werk in een café. Hier leerde ze een man kennen bij wie ze tot haar achttiende bleef. Al die tijd misbruikte hij haar. De mannen die volgden, waren geen haar beter.

Vicieuze cirkel

“Door al het geweld dat ik gezien heb, denk ik dat ik zelf ook de verloren gevallen opzoek. En ik geef niet op, net omdat ik gezien heb dat mijn moeder dat wel deed. Ik gaf haar er destijds erg de schuld van dat mijn vader dronk. Maar nu besef ik natuurlijk dat hij heel zijn leven al dronk en dat mijn moeder daar helemaal niets aan kon doen. Bij mijn eerste vriend dacht ik: hij heeft problemen en ik mag hem niet in de steek laten. Op een heel rare manier blijf je in die vicieuze cirkel zitten. Je ziet dat je moeder geslagen wordt, je wordt zelf geslagen en dan loop je in de armen van iemand die net hetzelfde met je doet.”

Ontelbare kansen

“Ik ga geen banden aan met anderen. Ik doe dat bewust, om mezelf te beschermen. Telkens wanneer ik me hecht aan iemand, doe ik alles voor die persoon. Ik ga dan echt tot het uiterste om die persoon te geven wat die wilt. En ik weet nu dat sommige mensen me zo ver kunnen drijven, dat ik mezelf niet meer onder controle kan houden en ik op een of andere manier echt gebrainwasht word.

Ik heb Kevin heel veel kansen gegeven. Hij is en blijft natuurlijk de vader van mijn dochter. Ik wilde haar ook echt een papa geven. Maar nu besef ik wel dat ze beter af is zonder hem. Om

tot dat besef te komen heb ik wel een lange tijd nodig gehad.”

Alert blijven

“Ik dacht dat ik speciaal was voor Kevin. Dat ik hem kon helpen met zijn drugsprobleem en dat hij naar mij zou luisteren. Maar waarom zou mij dat lukken? Waarom zou mijn liefde voldoende zijn als de liefde die hij heeft voor zichzelf nog niet sterk genoeg is? Ik denk dat veel vrouwen die geslagen worden, de herinneringen proberen te begraven. Als je dat kan, dan lijkt het ook echt alsof het niet gebeurd is. Maar dat helpt niet. Je moet daaraan terugdenken en jezelf eraan blijven herinneren. Ik moet dat ook doen. Ik moet alert blijven op hoe hij is en wat hij heeft gedaan. Want als ik dat niet doe, woont hij volgende week weer bij me.”

Geborgenheid

Dochtertje Laure betekent alles voor Deborah. Het is zij die haar kracht geeft om door te gaan. “Zij is mijn toekomst. Ik wil haar alles geven en alles met haar doen. Samen op vakantie gaan en alle pretparken en dierentuinen bezoeken. Ik wil geborgenheid in mijn leven. Vriendschappen opbouwen en mijn angst om te binden met mensen overwinnen. Dat wil ik ook voor mijn dochter. Dat ze binnen tien jaar nog dezelfde schoolvriendjes heeft als nu. Ik wil haar het leven geven dat ik niet heb gehad als kind.”

Die geborgenheid begint Deborah al een beetje te krijgen. “Ik heb iemand leren kennen toen ik online iets kocht voor Laure. Er was meteen een klik tussen ons en onze dochters. Laure en Nina zijn de beste vriendinnetjes en delen alles met elkaar. Nina mag zelfs Laure haar knuffel lenen. Dat mag ik nog niet (lacht)!”

Nieuw begin

“Ik ben nog vrij jong, hoewel dat met het vreselijke leven dat ik tot nu toe al achter de rug heb misschien niet zo lijkt. Maar zelf zie ik dat niet zo. In mijn ogen komt het eerder over als: ik heb nog niets bereikt. Daar wil ik aan werken. Ik zou graag iets in de zorgsector gaan studeren. Momenteel vul ik mijn dagen met te werken in ons appartement. Ik mag eindelijk eens kiezen in welke kleuren ik de muren mag schilderen en welke meubels ik ga zetten. Van die kleine dingen geniet ik momenteel heel erg. Ik ga met Laure ook naar de kinderopvang 38

Volt, waar ik zelf vrijwilligerswerk doe. Voor de rest probeer ik mijn *inner peace* te vinden en te genieten van alles wat ik doe met Laure, zoals taarten bakken. Het feit dat de keuken daarna een stort is, maakt me eerder gelukkig dan kwaad.”

Bewust alleen

Een nieuwe man in het leven van Deborah zit er niet meteen aan te komen. Ze wil bewust alleenstaand blijven, of toch voor een tijdje. “Ik wil alles voor mezelf doen en ik wil niet dat iemand anders mij daarbij helpt. Het zou mijn leven vergemakkelijken moest ik iemand hebben, maar deze keer kies ik voor mezelf. Ik wil kunnen zeggen dat ik het alleen heb bereikt. Dat is ook iets dat ik mijn dochter wil leren. Dat ze zichzelf moet zijn en haar eigen dromen moet nastreven.”

“Ik heb rust gevonden.”

Samira scheidde van haar gewelddadige man.

Samira huwde in Ghana. Samen met haar man kreeg ze drie kinderen, van wie er eentje in België werd geboren in 2007. In België konden ze de kinderen een betere toekomst geven, zo leek het althans. Die illusie werd al snel doorprikt door haar echtgenoot, die steeds gewelddadiger werd tegenover Samira en de kinderen. Waarom? Slechts één reden: geld.

Kinderbijslag

De problemen in het gezin van Samira begonnen met een meningsverschil over het gebruik van de kinderbijslag. “Ik wilde het kindergeld gebruiken voor de kinderen, want dat is ook de bedoeling. Het sparen en gebruiken in het belang van de kinderen. Hij wilde dat niet. Hij wilde het meteen spenderen aan onze grond in Ghana waarop we aan landbouw deden. Daar maakten we heel de tijd ruzie over. Die ruzies draaiden er vaak op uit dat ik een pak slaag kreeg. Op korte tijd veranderde hij van mijn lieve man in een gewelddadige vreemde.”

Contactverbod

Samira’s man kreeg een contactverbod en mocht niet meer in haar buurt komen. “Toch had ik steeds enorm veel angst om op straat te komen. Ik dacht dat hij me iets zou aandoen. Dat heeft hij ook vaak gezegd. Gelukkig heeft hij nooit de kans meer gekregen om zijn woorden in daden om te zetten. Nu is de spanning wat afgenomen en hebben we geen contact meer. De kinderen wonen bij mij en willen ook niet meer naar hem toe. Ik heb niets meer nodig van hem en hij niet meer van mij.”

Dankzij Veilig Thuis kreeg Samira alle nodige hulp om haar man te kunnen verlaten. “Mijn begeleidster Sofie is mijn steun en toeverlaat geweest in de periode van mijn scheiding. Zij hielp mij enorm met al het ingewikkelde papierwerk en de communicatie met mijn advocaat. Nu is de scheiding rond, maar nog niet alle problemen zijn verdwenen.”

Gelukkig

“Ik kan nu zeggen dat ik terug gelukkig ben. Ik heb een appartement waar ik woon met mijn kinderen en ik ga vier keer per week naar de Nederlandse les. Ik vind het belangrijk dat ik de

taal leer, zodat ik met mensen kan communiceren. Respect hebben voor de mensen in je omgeving vind ik noodzakelijk. Dat zeg ik ook altijd tegen mijn kinderen: als je iedereen rondom jou respecteert en naar hen luistert, zal je succes hebben in het leven.”

Belgische Toekomst

“Ik mis Ghana en mijn familie heel erg. Maar ik moet focussen op de toekomst van mijn kinderen. Het is hier beter voor hen, dus blijf ik hier. Ik heb een inkomen nu, niet veel maar het is genoeg om mee rond te komen. Zo lang ik kan doen voor mijn kinderen wat ze nodig hebben en wat ze willen, ben ik gelukkig. Ook merk ik aan hen dat ze gelukkiger zijn. Er is een last van hun schouders gevallen.”

“We praten veel met elkaar en tijdens die momenten probeer ik hun belangrijke dingen mee te geven. Ik wil dat ze kunnen kiezen wat ze willen in het leven, en daar de volle honderd procent voor gaan. Ze moeten niet kijken naar anderen, ze moeten hun eigen ding doen. Maar ook: ze moeten luisteren naar hun moeder (lacht). Als ik dat had gedaan, was ik nooit getrouwd geweest met mijn man en dat had mij een hoop ongeluk bespaard.”

't Stad

“Ik zie een man in mijn toekomst. Maar die toekomst is nog niet nu. Ik heb tijd nodig om alles op een rijtje te krijgen en ik zou niet willen dat een man nu mijn rust verstoort. Ik woon graag in Antwerpen. Ik zou niet willen verhuizen naar het platteland. Geef mij maar de gezellige drukte van 't stad. Alles is dicht bij de deur en je kan overal snel naartoe met het openbaar vervoer. Voor iemand zonder rijbewijs is dat een luxe. Maar ook dat laatste staat nog op mijn to-do lijstje. Die lijst is lang, maar ik doe alles stap voor stap.”

“Ik ben klaar voor een nieuw hoofdstuk.”

Slaag krijgen van de man die je zo graag gezien hebt. Het overkwam Nathalie (31), moeder van twee jonge kinderen. “Zijn overvloedig gebruik van alcohol heeft onze relatie kapotgemaakt.”

Als minderjarige ging Nathalie een relatie aan met een oudere man. “Hierdoor ben ik al op 18-jarige leeftijd getrouwd en een jaar later was ons eerste kind er al. Achteraf gezien is het allemaal veel te snel gegaan.” Haar man dronk wel eens een slokje, maar dat escaleerde al snel. “Het werd erger en erger, tot het moment dat hij compleet door het lint ging. Het ergste wat hij ooit gedaan heeft? Mij bij de keel grijpen.”

“De beslissing om uit elkaar te gaan kwam er vanwege zijn overmatig alcoholgebruik, maar ook door zijn controledrang. Om de 10 minuten belde hij mij op om te weten wat ik deed en waar ik was. Naar buiten gaan mocht ik zelden en enkel als het vooraf met hem was afgesproken.” Daar bleef het niet bij. Haar ex vertoonde ook pestgedrag. “Hij lachte mij uit waar mensen bij waren en verstopte mijn sleutels. Hij verklaarde mij ‘zot’ omdat ik niet wist waar ze lagen.”

Geen luxe-camping

Nathalie heeft twee kinderen met haar ex-man, een jongen en een meisje. De zoon kampt met een mentale achterstand en de dochter heeft ADHD. “Dat legde ook een extra druk op de relatie.”

“Mijn kinderen hebben alles meegemaakt van op de eerste rij. Gelukkig ging mijn dochter wel geregeld slapen bij vriendinnetjes, maar mijn zoon had geen vrienden om naartoe te gaan. Daardoor zat hij de hele tijd middenin die hachelijke situatie.”

Nathalie en de kinderen konden vluchten en kregen vijf weken lang onderdak in een vluchthuis. “Mijn kinderen stelden daar wel vragen bij. Normaal gezien gingen wij op vakantie naar Frankrijk, naar een luxe-camping. Dit was iets helemaal anders. Ze beseften maar al te goed dat er iets niet klopte.” Nathalie heeft de situatie zo goed mogelijk proberen

uitleggen aan haar kinderen. “Er zijn tranen gevloeid, maar ze wisten dat het niet goed zat tussen mama en papa.”

Schone lei

Na een lange tijd in hartje Antwerpen te hebben gewoond, werd het voor Nathalie tijd voor een nieuw hoofdstuk in haar leven. Ze woont nu op een klein appartement met haar twee kinderen, maar binnenkort verhuist ze naar een groot appartement in een boerendorp. “Het wordt fantastisch. We hebben daar een grote tuin. Ideaal voor mijn kinderen om zich uit te leven. Ze hebben altijd graag buiten gespeeld. Als tijdverdrijf gaan we vaak naar een park met speeltuigen. Mijn kinderen zijn dan wel al jonge tieners, ze zullen zich altijd als beesten in een speeltuin blijven gedragen (lacht). De verhuis naar het platteland wordt voor ons het begin van een nieuw hoofdstuk. Eentje waar we enorm naar uitkijken.”

Messi

Ook de kat verhuist mee, al verliep dat niet van een leien dakje: “Grappig verhaal. Ik ben onze kat Messi gaan ontvoeren (lacht). Mijn ex is in ons huis blijven wonen, samen met de kat. Dat pikte ik niet, arm beestje. Wat bleek? Pas na vijf dagen had hij door dat ik de kat had meegenomen. Hij zou de kat nog laten omkomen van de honger. Messi verhuist binnenkort dus gezellig met ons mee.” Toch wel een bizarre naam voor een kat. “Messi is een vondelingetje. Ik had met mijn kinderen afgesproken dat als het een mannetje was, mijn zoon een naam mocht kiezen, als het een vrouwtje was, mijn dochter. Het bleek een mannetje te zijn en mijn zoon is nogal een grote voetbalfan (lacht).”

Toekomstgericht

Er zijn nog altijd dagen waarop Nathalie zich heel slecht voelt. “Het gaat met ups en downs. Ik heb nog altijd contact met mijn ex-man, die mag af en toe de kinderen zien. Maar of ik kan vergeten wat hij allemaal tegen mij gezegd heeft? Vergeten dat hij mij zo vernederde? Dat nooit.”

Sterk in haar schoenen staat ze nog niet, maar ze ziet de toekomst wel zo positief mogelijk. “Sinds een jaar heb ik een nieuwe relatie, maar toch zal ik altijd wel op mijn hoede blijven met mannen.” Ook voor haar kinderen wil ze alleen maar het beste. “Mijn kinderen, onze kat

Messi en ik kijken enorm uit naar de verhuis. Dat gaat ons deugd doen. Ik kan ook niet wachten om mijn nieuwe hangmatten in onze tuin op te hangen (lacht).”

“Hij twijfelde aan mijn capaciteiten als moeder.”

“Liefde maakt blind zegt men wel eens. Maar ik kan niet geloven dat zowel ik als mijn omgeving dit hadden kunnen voorspellen.” Eva (31) werd ooit slachtoffer van partnergeweld. Vandaag heeft ze opnieuw de touwtjes in handen.

Als we vragen hoe Eva zich vandaag voelt, reageert ze ingetogen. “Sinds kort heb ik een weerslag van al wat er gebeurd is. Als je midden in zo’n situatie zit dan leef je op automatische piloot. Dagen vliegen voorbij, maar je maakt ze niet bewust mee. Tot het moment dat je eindelijk opnieuw op eigen benen staat en je tijd hebt om te reflecteren. Het was een heftige periode.”

De ommekeer

Tijdens haar studies rechtspraak op de hogeschool leert Eva haar ex-vriend kennen. “Via mijn beste vriendin kwam ik met hem in contact. Een geweldig lieve jongen. Erg charmant. Hij was mijn prins op het witte paard. We beleefden geweldig mooie tijden samen tot op het moment dat ik zwanger werd. Een bewuste keuze. Maar ik had nooit gedacht dat hij op dat moment 180 graden zou keren.”

“Alles begon met woorden. Ik werd bijna dagelijks vernederd. Plots leek ik niet goed genoeg meer te zijn. Mijn capaciteiten als toekomstige moeder werden door hem in twijfel getrokken. Ik was gekwetst, maar dacht dat dat wel zou minderen na de geboorte van onze dochter. Hij zal ook wel stress ervaren als toekomstige papa, dacht ik toen.”

Vervreemding

Naarmate de tijd verstreek vervreemde Eva steeds meer van haar vriend. Hij zocht geen contact meer met haar en gesprekken mondden altijd uit in ruzies. “Ik weet niet wat er bij hem gebroken is. Is het iets uit zijn verleden dat opnieuw de bovenhand kreeg? Mijn ex-vriend komt oorspronkelijk uit Iran. Op zijn veertiende is hij naar België gevlucht. Ik kan me voorstellen dat hij in zijn jeugd een trauma heeft ervaren. Maar heb dat nooit geweten omdat hij het verleden goed had opgeborgen.”

“Vanaf het moment dat ik zwanger was, kwam zijn traditionele opvoeding op de voorgrond. De jongen met de open mind en westerse visie had plots gedachten die haaks stonden op onze westerse ideologieën. Zo kende ik hem niet.”

De spreekwoordelijke druppel

Toch bleef Eva hopen dat alles goed kwam met haar vriend, hoewel de angst om bij hem te blijven erg groot was. Hoe langer ze bij hem bleef, hoe zwaarder de fysieke mishandeling werd. “Het is pas vanaf het moment dat hij uithaalde naar onze dochter dat ik besepte dat ik hulp moest inschakelen. Dat was voor mij de druppel. Ik heb altijd angst gehad dat externe hulpdiensten onze dochter zouden plaatsen, maar als dat moest om onze dochter in veiligheid te brengen dan moest dat maar.”

Nadat Eva de hulpdiensten erbij haalde werd ze samen met haar dochter opgevangen in de crisispermanentie. Nadien gingen ze voor enkele maanden naar een vluchthuis. “Ik ben meer dan ooit dankbaar dat ik de nodige hulp heb gekregen om uit deze situatie te geraken. De begeleiders waarbij ik mijn hart kon luchten, oordeelden niet. Ze waren het luisterende oor dat ik nodig had en gaven me het advies waarmee ik verder kon.”

Toekomstrijker

“Ik neem het leven stap voor stap. Ik zie wel wat er op mijn pad komt. Ooit hoop ik het verleden een plaats te kunnen geven. Het zal niet simpel zijn, want de angst dat hij ooit opnieuw voor mijn deur staat, is reëel. Toch weet ik dat ik terecht kan bij familie, vrienden en hulpverleners.”

“Mijn focus zal altijd bij mijn dochter liggen. Zij komt op de eerste plaats. Ze heeft een moeilijke kindertijd gehad. Ze heeft dingen gezien die haar getekend hebben en die ze niet snel zal vergeten. Gelukkig zie ik een positieve evolutie bij haar. Van een introvert meisje groeit ze stilletjes aan op tot iemand die niet bang is om van zich te laten horen. Tijdens haar zoektocht naar wie ze wil zijn en wat ze wil worden, zal ik altijd aan haar zijde staan.”

“Mezelf zet ik op de tweede plaats. Ik hoop vanaf volgend jaar te werken zodat ik niet meer

van een uitkering moet te leven. Mijn studies om een masterdiploma in de rechten te behalen zet ik gewoon door. De ambitie om advocaat te worden heb ik niet. Mijn streefdoel met deze studies is om de werking van het Belgische gerecht door en door te kennen. Ik wil weten welke gerechtelijke stappen ik kan ondernemen mocht ik ooit nog eens problemen ervaren met mijn ex-vriend."

"De jongen die ik heb leren kennen zal ik altijd graag blijven zien. Mensen vinden dat raar, maar ik weet dat er een mooie jongen schuilt achter de dader. Ik hoop dat hij ooit spijt zal hebben van wat hij gedaan heeft en dat hij zijn excuses aanbiedt."

“Ik geef de tweede keer een moeder af, dit keer die van m’n eigen kinderen.”

Mehmet (39) koos voor het geluk van zijn kinderen

Het toekomstbeeld dat Mehmet voor ogen had toen hij in 2007 huwde, was dit van een stabiel gezinsleven dat de toekomstige kinderen geborgenheid zou bieden. De psychiatrische problemen van zijn vrouw gooiden roet in het eten. Uiteindelijk besloot hij haar, in het belang van de kinderen, te verlaten.

“M’n moeder verloor ik op m’n vijfde en m’n vader was nooit echt de vader die je je als kind kunt wensen. Ik heb al heel jong voor mezelf leren zorgen. Dat heeft me gevormd tot de man die ik vandaag ben. Dat ik de moeder van m’n kinderen ook heb moeten afgeven is nog de grootste tragedie van allemaal, vooral voor hen dan. Ze was ziek en daar kan ze niets aan doen, maar ergens trek je gewoon een grens, zeker wanneer je kinderen gevaar lopen.”

Die grens kwam er nadat z’n vrouw en kinderen voor zes maanden verdwenen, vanwege haar psychose. “Ze was ervan overtuigd dat de maffia haar wilde vermoorden”, vertelt Jamal. “In haar schizofrene toestand was ze ervan overtuigd dat ze in Frankrijk, waar ze al die maanden verbleef, een beter leven kon opbouwen voor haar en de kinderen. Ik hoorde daar toen niet meer bij. Mijn aandringen bij psychologen en dokters maakte dat ze dacht dat ik met de maffia samenwerkte. Intussen stond ze wereldwijd geseind bij Interpol, Unicef en Child Focus. In België wachtte haar een celstraf van vier maanden.”

Het beste van zichzelf

Toch probeerde Mehmet het beste uit de situatie te halen. “Ik was er steeds van overtuigd dat ze er niets aan kon doen, ze was immers ziek. Maar als je ziek bent, neem je medicijnen. Je kunt je geen mens voorstellen die het fijn vindt om ziek te blijven”. “Aangezien ik haar niet zomaar op straat wilde zetten, stelde ik voor dat ze bij me bleef wonen zolang ze haar medicatie nam en niet alleen thuis was met de kinderen. Ik vertrouwde haar echt niet alleen met de kinderen. Maar uiteindelijk blijft het wel de moeder van je kinderen.”

“Toen ik de pillen achter de zetel vond tijdens het stofzuigen, heb ik haar het huis uit gedwongen. Al die tijd heeft ze mijn vertrouwen geschonden. De weinige hoop die ik had, heb ik toen echt moeten laten varen. Ze zou niet beter worden, dat wilde ze ook niet. Ze verdween opnieuw. Dit keer gelukkig zonder de kinderen. Toen ze me de eerste keer belde, zat ze in Oostenrijk, en daar zit ze vandaag nog steeds.”

Huisvader Mehmet

Mehmet heeft sinds zijn aankomst in België altijd gewerkt om z'n familie te kunnen verzorgen. “Zo hoort dat nu eenmaal”, zegt hij. “Ik heb het zelf van jongs af moeten doen. Ik wil dat mijn kinderen simpelweg niet aandoen. Ze hebben de eerste fase van hun jeugd in chaos moeten doorbrengen, de tweede mag alleen maar rooskleurig zijn.”

Hij heeft met z'n ex-vrouw altijd in een sociale woning geleefd. “Tijdens de scheiding, begon ik jobs als bakker, klusjesman en chauffeur te combineren. De centen kwamen toen goed binnen. Ik sloot een lening af en nam een advocaat onder de arm. Uiteindelijk werd het me allemaal te veel, zeker in combinatie met twee tot drie jobs. Toen besloot ik naar Veilig Thuis te stappen. Ze hielpen me met de hele papiermolen maar ook met de kinderen. Niet dat ik niet zelf voor hen kan zorgen, maar zaken zoals bijzondere scholen vinden is wel erg moeilijk als nieuwkomer.”

Als hij terugkijkt op de gebeurtenissen ziet hij vooral dat z'n kinderen de grote dupe zijn. “Het vervelendste aan de zaak zijn de vragen”, zegt hij. “Niet zo zeer van de inspectiediensten maar van m'n kinderen. Ik ben een allochtoon in België, de kinderen ervaren zelf soms ook wel vreemde blikken op school, dat is nu eenmaal zo. Als er dan nog eens regelmatig overheidsdiensten over de vloer komen, beginnen ze al vragen stellen. Vooral de oudste, die is nu elf.”

Mehmet vertelt hen dan altijd de waarheid, hoewel dat moeilijk is. “Ik had graag een moeder voor m'n kinderen gehad. Ik moet hen dan vertellen dat mama ziek is en daarom niet thuis kan zijn. Ik doe er alles aan om een goede allround ouder te zijn maar soms heb ik echt handen te kort.”

"Ik ben trots op mezelf omdat ik hulp heb gezocht."

Nadia (33) kwam in 2011 in België. Met haar huwelijk ging het snel bergafwaarts. Na twee vergeefse pogingen om haar echtgenoot te verlaten, brak ze met de hulp van Veilig Thuis definitief met hem. Nu probeert ze samen met haar twee kinderen van 6 en 7 jaar een bestaan op te bouwen.

"De problemen in mijn huwelijk begonnen al toen ik aankwam in België. Mijn ex-man sloeg me en ik mocht geen contacten buitenshuis hebben. Ik heb vaak geprobeerd om met hem over de problemen te praten. Maar dan vond hij dat ik te mondig was. Hij heeft toen een keer mijn mond met hete pepers ingesmeerd."

"Omdat mijn Nederlands niet goed is, was het voor mij extra lastig om hulp te zoeken. En ik heb hier evenmin familieleden die mij zouden kunnen helpen. Bovendien weet ik niet hoe het rechterlijke systeem in België werkt. Toen mijn man mij voor de zoveelste keer had geslagen, ben ik uiteindelijk naar de politie gestapt. Die verwees me door naar het project Veilig Thuis, waar ik in contact kwam met mijn huidige begeleidster Hajar."

Hulp van buitenaf

Nadia kende het project nog niet, maar liet zich hier toch vrijwillig helpen. Binnen een week, nadat ik werd doorverwezen naar Veilig Thuis, kreeg ik een telefoontje." Met de hulp van de tolk legde ik mijn problemen uit en zij zochten daarna verder naar oplossingen. In één klap stond ik er niet meer alleen voor."

De medewerkers van Veilig thuis hielpen Nadia ook op sociaal vlak. "Ik kwam in een lotgenotengroep terecht. Door in contact te komen met vrouwen die in eenzelfde situatie hebben gezeten, begon ik langzamerhand een sociaal leven op te bouwen. Nu ga ik wel eens met een aantal van die vrouwen een koffietje drinken. Ik had me dat nooit kunnen voorstellen toen ik nog bij mijn ex-man was. Buitenshuis contact was simpelweg verboden voor mij."

Vrijwilligerswerk

Beetje bij beetje vindt Nadia haar plek in België en voelt ze zich hier thuis. "Ik begin langzaam te aarden. Tweemaal per week volg ik lessen Nederlands en ik doe vrijwilligerswerk." Ze helpt mee bij activiteiten bij Nova, een cultureel ontmoetingscentrum waar mensen terecht kunnen als zij moeite hebben met het invullen van formulieren. "Ik ben in het centrum onthaaldame en help bij het inschenken van thee en koffie. Hoewel ik de taal nog niet zo goed spreek, heb ik het gevoel dat ik toch kan meedraaien in de Belgische samenleving."

Een stap vooruit

"Ik kijk weer uit naar de toekomst en heb weer dromen en doelen. Als ik terugkijk naar de periode ben ik blij dat ze achter de rug is. Ik ben trots op mezelf dat ik de stap heb genomen om destijds naar de politie te stappen en hulp te aanvaarden. Eindelijk kan ik samen met mijn kinderen in alle rust verder bouwen aan ons leven hier in België." Nadia heeft alle contact met haar ex-man verbroken, maar hij blijft de vader van haar kinderen. "Om de twee weken verblijven de kinderen drie dagen bij hun vader. Ik ben blij met de regeling omdat de kinderen zo nog contact met hun vader blijven hebben. Dat gun ik hen. Ikzelf zie hem gelukkig niet meer omdat hij de kinderen van school ophaalt."

“Mijn kinderen en ik leven niet langer in angst.”

Op zoek naar een veilige plaats vlucht Lamia samen met haar man in 2005 naar België. Aan de oorlog in Irak kan ze ontsnappen, maar het geweld bij haar thuis heeft ze jaren doorstaan. “Op een bepaald moment had ik er genoeg van. Dit moest stoppen.”

Vandaag verblijft Lamia met haar twee kinderen in het centrum voor Integrale Gezinszorg *De Stobbe* in Hoboken. “In *De Stobbe* zijn we veilig. We wonen samen met verschillende slachtoffers van huiselijk geweld. Elke dag van de week wordt er gekookt voor de hele groep. Omdat we met een zeer diverse groep zijn, proeven we van vele verschillende keukens. Zo hebben we gisteren Roemeens gegeten, vandaag kook ik Irakees en morgen eten we Marokkaans.”

Alcohol maakt alles kapot

Lamia heeft jarenlang de vernederingen van haar man doorstaan, tot op die ene avond. “Al jaren werd ik geslagen door mijn man. Telkens hij gedronken had, moest ik het bekopen. Eerst dronk hij enkel in het weekend waardoor ik me in de week geen zorgen hoefde te maken. Maar dan greep hij steeds vaker naar de alcohol waardoor ik dagelijks zijn vuisten moest incasseren.”

Na regen komt zonneschijn

Om aan de situatie te ontsnappen besluit Lamia om met haar kinderen te vluchten. “Na een weekend logeren bij een vriendin spoorden we terug naar huis. Noor (11), mijn dochter, wilde echt niet terug naar papa. Ze zei dat ze liever op straat zou slapen. Ik begreep haar en besloot om de nacht door te brengen in het Centraal Station. Ik zette me samen met mijn dochter Noor en mijn zoontje Imran (3) op een plaats uit de wind. De tranen vloeiden over onze wangen.”

“Een voorbijgangster vroeg me wat er aan de hand was. Ik kreeg geen woord over mijn lippen. Toch drong ze aan om het probleem te vertellen. Toen ik haar mijn verhaal had verteld, konden we de nacht bij haar doorbrengen. Ik ben die dame zo dankbaar. Ik zal nooit vergeten wat ze voor ons gedaan heeft.”

“De volgende ochtend zocht ik hulp bij het OCMW. Zij hebben me doorverwezen naar Veilig Thuis. Daar werd naar mijn verhaal geluisterd. Samen zochten we naar een oplossing.”

Papa komt op bezoek

Omar, de man van Lamia, zal altijd deel uitmaken van haar leven. “Omar zal er altijd zijn voor de kinderen. Ook nu we in *De Stobbe* verblijven, komt hij langs om de kinderen te zien. Imran is dan in de wolken. Hij mist zijn papa enorm. Noor zou hem liever niet zien. Ze heeft de situatie heel bewust meegemaakt en wil niets meer met hem te maken hebben. Ik wil geen wrok koesteren ten aanzien van Omar en overtuig Noor om toch met hem te praten.”

Omar probeert Lamia vaak te overhalen om terug te komen. “Hij zegt dat hij spijt heeft van wat er gebeurd is. Maar ik heb er echt genoeg van. Hij heeft me jaren mishandeld en ook vandaag stuurt hij me nog steeds vernederende berichten als hij gedronken heeft. Zolang de alcohol hem in zijn macht heeft, zal Omar nooit veranderen.”

Op eigen benen staan

Vandaag kijkt Lamia positief naar de toekomst. “Onlangs heb ik een appartementje gevonden waar ik samen met mijn kinderen zou kunnen wonen. Als het OCMW het appartement goedkeurt, kan ik met mijn kinderen eindelijk aan een nieuw hoofdstuk beginnen.”

Lamia zou erg graag op zoek gaan naar een job, maar omdat ze de Belgische nationaliteit niet heeft, kan ze niet werken. “Ik zal altijd afhankelijk blijven van een uitkering tot ik een positief antwoord krijg op mijn aanvraag van de Belgische identiteit. Van zodra dat in orde is, start ik meteen met mijn zoektocht naar werk. Ik wil zo graag deel uitmaken van de maatschappij.”

“Ik wil leven tot mijn batterij leeg is.”

Farah (39) verliet haar man om opnieuw gelukkig te zijn

Zeventien jaar heeft Farah proberen leven met een schizofrene en manisch-depressieve partner. Een jaar geleden besloot ze om te scheiden en opnieuw te beginnen met haar vier kinderen. Nu heeft ze geleerd wat het woord genieten echt betekent, en probeert ze dat elke dag na te streven. “Je kunt thuis bij de pakken blijven zitten, of doorgaan met je leven. Doorgaan was de enige optie voor mij.”

Op 21-jarige leeftijd liet Farah haar familie achter in Marokko om aan een nieuwe toekomst te beginnen in België. Niet evident wanneer je de taal niet spreekt, en ook haar man bleek niet te zijn wie ze dacht dat hij was. “Ik begreep niet helemaal wat de ziekte waar hij aan leed, inhield. Die kwam vooral tot uiting in agressief gedrag. Ik heb vier kinderen gekregen met hem en we zijn zeventien jaar samen geweest, maar vorig jaar besepte ik dat ik niet meer verder kon.”

Onhoudbaar

Twee keer moest de politie tussenbeide komen, maar volgens Farah werd er door de politie niet op de correcte manier gehandeld. “Ik werd behandeld als mens, maar mijn man als zieke. Nochtans zou de ziekte van mijn man geen excuus mogen zijn voor zijn agressieve gedrag.” Farah moest enkele documenten invullen en daar stopte het. Ook op familiefeesten of andere sociale gelegenheden werd haar man soms agressief. “Hij moest op een feest de taart aansnijden en gooide een mes de lucht in. Niemand raakte gewond, maar het deed me pijn om te beseppen dat ik met zo iemand getrouwd was.”

Vorig jaar was de situatie niet meer houdbaar voor Farah en ze besliste te scheiden van haar inmiddels ex-man. “Ik heb zes jaar getwijfeld, maar eens de emmer overgelopen was, heb ik niet meer achterom gekeken. Op 39-jarige leeftijd dringt het door dat je zo’n dingen niet mag laten gebeuren. Mijn kinderen hebben te veel gezien waardoor ook zij trauma’s hebben opgelopen.” Voor Farah ging het spreekwoord ‘scheiden doet lijden’ niet op, integendeel.

Nieuwe start

Voor Farah begon haar leven pas toen ze haar ex-man verliet. “Ik denk nu volledig aan mezelf en sta opnieuw positief in het leven. Ik doe aan tai chi en theater, en geniet nu meer van een koffie drinken met vriendinnen. Vroeger mocht ik die dingen niet doen van mijn man. Het verleden heeft Farah ook veranderd. “Vroeger was ik een heel sociale vrouw en wanneer iets me niet aanstond, ging ik in op de conversatie. Nu ben ik rustiger, stiller en probeer ik zo min mogelijk ruzie te maken met mensen.”

Toch is het niet altijd even makkelijk om de dingen van zich af te zetten. “Ik heb soms even pauze nodig van alles rondom mij en van mijn eigen gedachten. Het afgelopen jaar heb ik mijn gedachten uitgezet en denk ik zo min mogelijk aan het verleden. Zo verwerk ik alles.” Voor toekomstplannen is het nu nog te vroeg. “Ik plan niet verder dan een week op voorhand. Vroeger plande ik een zwangerschap, de aankoop van een huis of een vakantie, nu geniet ik vooral van vandaag en zie ik wel wat morgen brengt.”

Een vader blijft een vader

Een nieuwe liefde verwelkomen in haar leven ziet Farah niet meer zitten. “Ik hou ervan om alleen te zijn. Zo heb ik meer tijd voor mijzelf en mijn kinderen. De drie oudsten zeggen ook dat ze nooit een relatie willen. De situatie heeft dus wel zijn sporen nagelaten.” Daarom probeert Farah haar tijd nu op te vullen met hobby’s en haar vrienden en familie waar ze altijd op heeft kunnen rekenen. “Zowel mijn mama als mijn vriendinnen hebben altijd gezegd dat ik zelf de keuze moest maken. Ook nu kan ik nog op hun steun rekenen, al is mijn mama in Marokko.” Ook Hajar, haar steun en toeverlaat bij Veilig Thuis, is heel belangrijk geworden voor Farah. “Hajar is als een zus voor mij. Ik kan haar op elk moment bereiken en ben haar heel dankbaar daarvoor.”

Ook al leven Farah en haar ex-man in onmin, toch gaf ze hem toestemming om de kinderen te blijven zien. “Ik kan mijn zonen hun vader niet afnemen. Hij speelt een belangrijke rol bij de opvoeding van mijn kinderen. Ik zal hem altijd vertrouwen met hen omdat hij als vader een heel goed karakter heeft.” Toch is het voor Farah een droom om nooit meer contact te hebben met hem. “Omwille van de kinderen heb ik telefonisch contact met hem. Soms belt hij om te zeggen dat hij me terug wilt, of verwijt hij me dat ik naar een feest geweest ben.”

Leren genieten

Ook al zijn er zeventien jaren aan haar voorbijgegaan, toch is Farah niet kwaad op zichzelf. “Ik heb spijt dat ik mijn jonge jaren weggegooid heb, maar ik ben vooral blij en trots dat ik ben wakker geworden. Ik voel me opnieuw goed in mijn vel en voel me mentaal jonger.” Verhuizen naar België zou ze gewoon opnieuw doen. “Ik ben hier gelukkig, heb mijn vriendinnen en voel me hier thuis. België is een goed land.”

Als ze nu tips zou mogen geven aan de jonge Farah, zou ze erop hameren dat ze voor zichzelf moet kiezen. “Ik wilde vroeger heel graag studeren. Nu zou ik tegen mezelf zeggen dat ik dat ook moet doen. Er is niks dat je mag tegenhouden om aan je eigen toekomst te werken, dat geef ik mijn kinderen ook mee.” Ook leren genieten is iets wat ze zichzelf zou bijbrengen. “Het is belangrijk om van jezelf te houden, aan jezelf te denken en te genieten van de kleine dingen in het leven. Een positieve ingesteldheid helpt je al een heel eind verder.”